Bwrdd Cyfarwyddwyr y Coleg Cymraeg Cenedlaethol

Dydd Mercher 22 Tachwedd 2023 (10:30 – 1.50) Y Llwyfan, Caerfyrddin

Yn bresennol

Aelodau'r Bwrdd:	Dr Aled Eirug (Cadeirydd) Ann Beynon William Callaway Nia Elias Rhys Evans John Hayes Meri Huws Yr Athro Anwen Jones Yr Athro Pedr ap Llwyd Llinos Roberts
Sylwedyddion:	Alan Jones (Llywodraeth Cymru) a Dr Cliona O'Neill (CCAUC) (cyfarfod llawn)
Swyddogion:	Dr Ioan Matthews (Prif Weithredwr) Gwenllian Griffiths (Prif Swyddog Ymgysylltu a Chyfathrebu) Dr Dylan Phillips (Ysgrifennydd) Dr Dafydd Trystan (Cofrestrydd) Nia Brown (Swyddog Llywodraethiant) Mari Fflur (Rheolwr Academaidd) (Eitem 11)
Ymddiheuriadau:	Angharad Roberts, Yr Athro Enlli Thomas, Elain Gwynedd

Cofnodion Cyfarfod 22 Tachwedd 2023 – caeëdig

1. Eitem 1 – Croeso, ymddiheuriadau a materion rhagarweiniol

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
1.1	Estynnwyd croeso i bawb a oedd yn bresennol yn y cyfarfod.		
1.2	Nodwyd ymddiheuriadau fel uchod.		
1.3	Estynnwyd cydymdeimlad at Dr Ioan Matthews a'i deulu yn dilyn profedigaeth ddiweddar.		
1.4	Estynnwyd llongyfarchiadau i Llinos Roberts ar ei phenodiad yn Gadeirydd Pwyllgor Gwaith Eisteddfod Genedlaethol Wrecsam 2025.		

2. Eitem 2 – Datganiadau o ddiddordeb

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
2.1	Atgoffwyd yr aelodau o'r drefn lle gofynnir i aelodau nodi unrhyw ddatganiadau o ddiddordeb ychwanegol at y rheiny a nodwyd eisoes yn y Gofrestr Buddiannau.		

3. Eitem 3 – Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
3.1	Rhoddwyd diweddariad ar y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil (CADY) gan y Prif Weithredwr a'r Prif Swyddog Ymgysylltu a Chyfathrebu.		

3.2	Nodwyd: • y byddai CADY yn dod yn llawn weithredol ar 1 Ebrill 2024 • y trafodaethau strategol rhwng Prif Weithredwr y Coleg a Phrif Weithredwr CADY, Simon Pirotte • bwriad i wahodd yr Athro Fonesig Julie Lydon, cadeirydd Bwrdd CADY, i gyfarfod nesaf Bwrdd y Coleg ym Mangor • bwriad tîm cysgodol y Comisiwn i gwrdd â swyddogion y Coleg ar ddechrau'r flwyddyn newydd i gytuno trefn ar gyfer cydweithio a chyflwyno cyngor		
	Ar y pwynt hwn ymunodd yr Athro Anwen Jones yn y cyfarfod		

4. Eitem 4 – Memorandwm Cyd-ddealltwriaeth gyda'r Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
4.1	Cyflwynwyd Memorandwm Cyd-ddealltwriaeth gyda CADY gan y Prif Weithredwr.		
4.2	Wrth ymateb i nifer o gwestiynau nodwyd: • y byddai trefniadau presennol y Coleg yn parhau yn y tymor canolig wrth i CADY gychwyn ar ei waith • bydd y Cynllun Strategol i'w baratoi yn dilyn Etholiad 2026 • perthynas cydweithredol CADY a'r Coleg		

4.3	Yn ystod y drafodaeth argymhellwyd y dylid rhoi ystyriaeth i Erthyglau Cymdeithasu'r Coleg yng nghyd-destun cynghori'r Comisiwn erbyn Mawrth 2025	Ystyried Erthyglau Cymdeithasu'r Coleg	Erbyn Mawrth 2025
4.4	Argymhellwyd bod yr aelodau yn cyflwyno unrhyw sylwadau ychwanegol ar y Memorandwm gyda'r Comisiwn erbyn 4 Rhagfyr.	Aelodau i gyflwyno sylwadau ar y Memorandwm	Erbyn 4 Rhagfyr 2023

5. Eitem 5 – Memorandwm Cyd-ddealltwriaeth gyda'r Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
5.1	Cyflwynwyd Memorandwm Cyd-ddealltwriaeth gyda'r Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol gan y Prif Weithredwr.		
5.2	Nodwyd y Memorandwm a gytunwyd rhwng Prif Weithredwr y Coleg a Phrif Weithredwr y Ganolfan.		
5.3	Adroddwyd ymhellach bod swyddogion yn cydweithio ac yn cyd-gynllunio er mwyn sicrhau nad oes strategaethau yn dyblygu.		
5.4	Yn ystod y drafodaeth argymhellwyd rhoi cyhoeddusrwydd i bartneriaethau arloesol y Coleg.		
5.5	Cytunwyd i'r argymhelliad y dylid adolygu'r Memorandwm yn flynyddol.	Adolygu'r Memorandwm	Yn flynyddol

6. Eitem 6 – Blaenoriaethau strategol hyd at 2025/26

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
6.1	Cyflwynwyd blaenoriaethau strategol ar gyfer y cyfnod hyd at 2025/26 gan y Prif Swyddog Ymgysylltu a Chyfathrebu a'r Prif Weithredwr.		
6.2	Nodwyd y blaenoriaethau cyfredol a'r cyd-destun allanol: • sefydlu'r Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil • Bil Addysg Gymraeg a chefnogi gweithredu'r ddeddf • perthynas gyda'r Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol		
6.3	Nodwyd themâu'r cynllun tair blynedd: • cyllid tymor byr (2024/25) a chanolig (2025/26) • adolygu a mireinio cynlluniau presennol a chynllunio ar gyfer cyfnod y Senedd newydd • dangos cynnydd a chynghori'r Comisiwn ar dargedau a mesur cynnydd darparwyr		
6.4	Nodwyd blaenoriaethau strategol a derbyniwyd diweddariadau ar: • y sector gyfan • addysg uwch gan roi pwyslais ar ehangu cynulleidfaoedd ac arallgyfeirio cyllid yn sgil y premiwm • addysg bellach a phrentisiaethau gan gynnwys adolygu'r cynllun gweithredu		

6.5	Adroddwyd ar rai newidiadau i'r strwythur staffio er mwyn cryfhau'r tîm rheoli a mynd i'r afael â chynghori'r Comisiwn a chynllunio'n strategol.		
6.6	Trafodwyd y themâu a'r blaenoriaethau strategol ac wrth ymateb i nifer o gwestiynau nodwyd: • bod ail-strwythuro'n hanfodol er mwyn cynghori'r Comisiwn • mai 16% o gyllideb y Coleg sy'n cael ei wario ar staff canolog a na fyddai costau ychwanegol sylweddol wrth ail-strwythuro • bod deiliaid cyllidebau mewnol y Coleg wedi bod yn cynllunio ar gyfer toriadau yng nghyd-destun toriadau posibl gan Lywodraeth Cymru • y bydd lleihad yng nghyfraniadau pensiwn USS cyflogwyr o 2024/25 ymlaen • cyfranogiad y Bwrdd i'r blaenoriaethau		
6.7	Derbyniwyd y cyflwyniad a chytunwyd ei bod yn allweddol bod y Coleg yn ymateb yn bwrpasol i heriau cyllidebol presennol ond hefyd yn ymateb i'r cyfleoedd sy'n codi yn dilyn sefydlu CADY.		

Cofnodion Cyfarfod 22 Tachwedd 2023 – cyfarfod llawn

7. Eitem 7 - Cofnodion 28 Mehefin 2023

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
7.1	Derbyniwyd y cofnodion fel cofnod cywir o'r cyfarfod a gynhaliwyd ar 28 Mehefin 2023.		

8. Eitem 9 – Materion y Cadeirydd

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
8.1	Adroddodd y Cadeirydd ar ymweliadau â changhennau Prifysgol De Cymru a Phrifysgol Wrecsam.		
8.2	Adroddodd ar ddathliad Cymraeg yn y Gweithle ym Mhrifysgol Bangor.		
8.3	Trafodwyd ffurf cyfarfodydd y Bwrdd ac argymhellwyd eu cynnal naill ai'n llwyr wyneb yn wyneb neu'n llwyr ar Teams, ond nid ar ffurf hybrid.		

9. Eitem 10 – Adroddiad y Prif Weithredwr

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
	Ar y pwynt hwn ymunodd Mari Fflur, Alan Jones a Dr Cliona O'Neill yn y cyfarfod.		
9.1	Derbyniwyd adroddiad ysgrifenedig y Prif Weithredwr ar weithgareddau diweddar.		
9.2	**Cyllideb y Coleg 2023/24** Adroddwyd na fydd toriad i gyllideb y Coleg o fewn 2023/24 ond nad oedd sicrwydd ynghylch cyllideb 2024 ymlaen. Adroddodd Alan Jones y byddai lefel cyllideb Llywodraeth Cymru'n heriol yn dilyn cyhoeddiad y Canghellor ar 22 Tachwedd 2023.		

9.3	**Adroddiad monitro Llywodraeth Cymru** Nodwyd yr adroddiad monitro (Gorffennaf 2023) a gyflwynwyd i Lywodraeth Cymru yn yr haf.		
9.4	**Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Gwrth-hiliaeth** Adroddwyd ar y Cynllun Sbarduno sef cynllun mentora sy'n codi hyder myfyrwyr Du, Asiaidd a Lleiafrifoedd Ethnig i barhau a'u hastudiaethau trwy gyfrwng y Gymraeg.		
9.5	**Materion Staff** Adroddwyd bod y trefniadau gweithio hybrid wedi cydio ac wedi sefydlogi.		

10. Eitem 14 – Pwyllgor Cyllid a Dibenion Cyffredinol

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
10.1	**Cofnodion** Nodwyd a derbyniwyd cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Cyllid a Dibenion Cyffredinol a gynhaliwyd ar 27 Medi 2023. Adroddodd yr Athro Pedr ap Llwyd, Cadeirydd y Pwyllgor Cyllid a Dibenion Cyffredinol ar: • adolygu perfformiad rheolwyr buddsoddi'r Coleg, Sarasin • ystyried arbenigedd mewnol i fonitro'r buddsoddiadau yn lle gwasanaeth monitro annibynnol yng nghyfarfod fis Chwefror		

10.2	**Polisi buddsoddiadau (Eitem 14ii)** Cymeradwywyd polisi buddsoddiadau'r Coleg yn dilyn adolygiad y pwyllgor.		

11. Eitem 11 – Y Gymraeg fel pwnc / disgyblaeth

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
11.1	Rhoddwyd cyflwyniad ar y Gymraeg fel pwnc / disgyblaeth gan Mari Fflur.		
11.2	Nodwyd a thrafodwyd yr heriau yn ymwneud â maes y Gymraeg gan gynnwys: • sicrhau cyflenwad o athrawon a gweithwyr sy'n gallu'r Gymraeg i safon uchel • sicrwydd i ddyfodol adrannau Cymraeg ac ysgolheictod cyfrwng Cymraeg • ehangu cynulleidfaoedd		
11.3	Rhoddwyd diweddariad ar y Gweithlu Addysg gan nodi'r diffyg sy'n cymhwyso i fod yn athrawon ar hyn o bryd. Trafodwyd hyrwyddo dysgu fel gyrfa yn ogystal â recriwtio a chadw athrawon.		
11.4	Cymeradwywyd yr argymhellion i awdurdodi'r swyddogion i ymateb i'r heriau drwy gynllunio a gweithredu fel a amlinellwyd yn y papur a gylchredwyd.		
	Ar y pwynt hwn ymadawodd yr Athro Pedr ap Llwyd a Rhys Evans		

12. Eitem 12 – Pwyllgor Penodiadau a Safonau Llywodraethiant

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
12.1	**Cofnodion** Nodwyd a derbyniwyd cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Penodiadau a Safonau Llywodraethiant a gynhaliwyd ar 20 Medi 2023. Adroddodd yr Ysgrifennydd ar: • strategaeth recriwtio dau aelod newydd i'r pwyllgor • rhaglen waith hir dymor y pwyllgor		
12.2	**Gweithdrefnau penodi (Eitem 12ii)** Cyflwynwyd Gweithdrefnau penodi y Bwrdd a'i bwyllgorau gan yr Ysgrifennydd. Cymeradwywyd ychwanegu proses penodi ac ail-benodi cadeirydd y Pwyllgor Penodiadau a Safonau Llywodraethiant.		
	Ar y pwynt hwn ymadawodd Mari Fflur		

13. Eitem 13 - Pwyllgor Archwilio a Risg

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
13.1	**Cofnodion** Nodwyd a derbyniwyd cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Archwilio a Risg a gynhaliwyd ar 25 Hydref 2023. Adroddodd William Callaway, Cadeirydd y Pwyllgor Archwilio a Risg:		

	• bod y swm llawn wedi'i ad-dalu i gyfrif banc y Coleg gan HSBC • bod archwiliad mewnol ar seibr ddiogelwch wedi cynnig sicrwydd cyfyngedig gydag 11 o argymhellion a bod y pwyllgor wedi canmol y swyddogion am sicrhau datrysiad buan gan gynnwys cynnydd ar waith ar y cyd rhwng contractwr allanol a'r Rheolwr Systemau a TG newydd • ar broses caffael archwilwyr mewnol		
13.2	**Cyfrifon Blynyddol Archwiliedig y Coleg ar gyfer 2022/23** Cyflwynwyd cyfrifon blynyddol archwiliedig y Coleg ar gyfer 2022/23. Nodwyd archwiliad glân gan yr Archwilwyr Allanol. Derbyniwyd a chymeradwywyd y Cyfrifon.		
13.3	**Y Gofrestr Risg** Rhoddodd cadeirydd y pwyllgor ddiweddariad ar y Gofrestr Risg a'r newidiadau yn sgil yr hinsawdd bresennol. Cytunwyd i gylchredeg y Gofrestr yn dilyn y cyfarfod.	Cylchredeg y Gofrestr Risg i'r aelodau	Ar unwaith

14. Eitem 15 – Bwrdd Academaidd

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
14.1	Nodwyd a derbyniwyd cofnodion cyfarfod y Bwrdd Academaidd a gynhaliwyd ar 11 Hydref 2023. Adroddodd yr Ysgrifennydd:		

	• y cafwyd cyflwyniad gan Heledd Bebb, o gwmni OB3, ar ganfyddiadau ymchwil i agweddau myfyrwyr i'w drafod yn y canghennau cyn iddynt adrodd nôl i'r Bwrdd Academaidd yng nghyfarfod mis Mai 2024 • bod Swyddogion yr undebau Cymraeg wedi sefydlu Pwyllgor Cenedlaethol Myfyrwyr Cymru		

15. Eitem 16 – Bwrdd Strategol Ôl-16

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
15.1	Nodwyd a derbyniwyd cofnodion cyfarfod y Bwrdd Strategol Ôl-16 a gynhaliwyd ar 24 Hydref 2023. Adroddodd Meri Huws, Cadeirydd y Bwrdd Strategol Ôl-16: • y cafwyd cyflwyniadau gan Cymwysterau Cymru; Coleg Pen-y-bont a Choleg y Cymoedd; a Skills Cymru • y cafwyd trafodaeth ar strategaeth Addysg Bellach • bod angen mesur traweffaith y cynllun gweithredu gwreiddiol • y penodwyd Yusuf Ibrahim, Coleg Caerdydd a'r Fro, fel Is-Gadeirydd y Bwrdd Strategol Ôl-16		
15.2	Cytunwyd i wahodd Dr Gwennan Schiavone, Prif Swyddog CYDAG, i ymuno â'r Bwrdd Strategol Ôl-16		

16. Eitem 17 – Materion cyfansoddiadol

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
16.1	**Cyfarfod Cyffredinol Blynyddol (Llys) y Coleg** Nodwyd y cynhelir y Cyfarfod Cyffredinol Blynyddol (Llys) y Coleg ar 18 Mawrth 2024 ar ffurf rithiol.		
16.2	**Cylchoedd Gorchwyl (Eitem 17ii)** Cyflwynwyd a chymeradwywyd diwygiadau i gylchoedd gorchwyl y Pwyllgor Penodiadau a Safonau Llywodraethiant, y Pwyllgor Cyllid a Dibenion Cyffredinol, y Bwrdd Academaidd a’r Bwrdd Strategol Ôl-16. Cyflwynwyd a chymeradwywyd cylch gorchwyl y Pwyllgor Archwilio a Risg heb newidiadau.		

17. Eitem 19 - Cyfarfodydd nesaf

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
17.1	Nodwyd dyddiadau’r cyfarfodydd nesaf: • 20 Mawrth 2024, Bangor • 3 Gorffennaf 2024 • 20 Tachwedd 2024 • 26 Mawrth 2025 • 25 Mehefin 2025		
17.2	Diolchwyd i gwmni Nico am gyfieithu ar y pryd.		